

Uprava: Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-53.
Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Izhaja vsak dan, razen ob ponedeljkih in po praznikih.

GLAS NARODA

Naročnina na mesec je 12 Din. Za tujino 20 Din.
Uredništvo: Ljubljana, Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-53.
Rokopisov ne vračamo.

Št. 102.

Ljubljana, sreda 6. maja 1936

Leto II.

Pravica je podoba božja na zemlji.

Prva dolžnost vladarjev je pravičnost.

Napoleon

Dnevna pratika

Sreda, 6. maja, 1936. Katoličani: Janez, p. Pravoslavni: 23. aprila 1936. Djurdjev dan.

Dežurne lekarne v Ljubljani

Sreda: Mr. Leustek, Resljeva cesta; Mr. Bahovec, Kongresni trg; Mr. Komotar, Viš — Tržaška cesta.

Vreme

Jugoslavija. Oblačno v celi državi, dež na severni polovici, manjše razjasnitve v zgornjem Primorju. Temperatura se ni bistveno spremenila. Plevlje 5 C, Mostar 24 C.

Napoved za danes: Oblačno v celi državi z razjasnitvami na severni polovici in v Primorju. Deževalo bo mestoma še po celi državi. Temperatura se ne bo spremenila. Sonce, vzhaja ob 4.22, zahaja ob 18.48.

Gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda 6. maja: Prva legija. Red Sreda. Četrtek 7. maja: Juarez in Maksimilijan. Red Četrtek.

Petek 8. maja: ob 15. uri: Družinski oče. Dijaška predstava po cenah od 5 do 14 Din.

Kino

Sloga: Animator.

Matica: Sanghaj.

Union: Poročim kogar hočem.

Šiška: Maček v vreči.

Ideal: Vse radi glasbe.

Kino Ptuj: Zmaga sreča.

Borza

Ljubljana, 6. maja.

Današnja povprečna vrednost
tujega denarja

	Dinarjev
1 noll. goldinar	29.78
1 nemška marka	17.61
1 belga	7.43
1 šv. frank	14.27
1 angl. funt	217.23
1 am. dolar	43.71
1 fr. frank	2.29
1 Ké.	1.81

V privatnem kliringu

1 avstr. šiling	9.20
1 nemška marka	13.95
1 angl. funt	250.00

Vafdisti zmagali

Kairo, 5. maja. c. Na včerajšnjih volitvah so poedine stranke dobile sledeče število mandatov: vafdisti 163, liberalci 17, narodna stranka Sahas paše 8, vafdistični disidenti 6, pristaši itihada (unionisti) 5, nacionalisti 4 in nezavisni 14. Poznanjih ni še rezultatov s 14 volitvenih srezov.

Nemiri v Alžiru

Alžir, 5. maja. Tu so izbruhnile velike demonstracije narodne fronte. V bitki s policijo je bilo več ranjenih. Ranjen je tudi policijski komisar. Red je bil končno vpostavljen.

Za neodvisnost sodstva — Pošast, ki je strah in trepet zamork — Vasi so že izginile v jame — Usodni trikot — Zlata afera — Vsakemu svoje Dom in šola za gospodinjske pomočnice

Neguš pride v Ženevo

London, 5. maja. n. Položaj v Addis Abebi se v teku včerajšnjega dne ni bistveno spremenil. Neredi, ki jih povzročajo patriotični elementi, se še nadaljujejo. Število žrtev narašča. Posebno je ogrožen ameriški konzulat, ki je zaprosil za pomoč britanskega konzulata. Ves čas, kar trajajo neredi, oba konzulata še nista mogla priti v neposredni stik. Mnogo britanskih državljanov je v prvem trenutku zbežalo pod zaščito ameriškega poslaštva. Ker pa je položaj postal nevzdržen, so britanske državljane poslali v britansko poslaštvo, ki je bolj močno utrjeno in lahko kljubuje napadom. Demonstranti so obkolili ameriški konzulat tako, da je vsak dostop k njemu nemogoč. Poslanik je takoj obvestil svojo vlado v Washingtonu o uvezdržnem položaju v Addis Abebi.

Po nekih vesteh se doznava, da se cesar Haile Selasije trenutno mudi v Džibuti. Nedvomno pa se bo nastanil na teritoriju, ki bo pod britansko oblastjo. V tej smeri se že vodijo razgovori. Cesar je bil sprejet v Džibuti (Francoska Somalija) nad vse gostoljubno in častmi kot pripadajo visoki cesarjevi osebi. Cesar bo počakal v Džibuti na dva angleška rušilca, ki ga bosta odpeljala najbrže v Kenijo, kar pa ni še definitivno znano. Po nekih drugih vesteh pa namerava cesar osebno priti v Ženevo, kjer bo vložil protest proti italijanskemu napadu in zahteval, da se zadeva reši po določbah pakta DN.

Poveljnik južne abesinske vojske je tudi pobegnil v Somalijo

Džibuti, 5. maja. b. Komandant abesinske vojske je zbežal. Z njim tudi načelnik štaba in glavni vojni svetovalec turški general Vehib paša. Oba sta zbežala v angleško Somalijo. V Berberi pričakujejo njun prihod. Tako je sedaj tudi južna vojska zgubila vodjo.

Neguš v Haifi

Džibuti, 5. maja. b. Abesinski cesar se je vkrcal na angleško križarko »Enter Prais« s svojo

družino in spremljevalci vred. Križarka je krenila na pot ob 17.30.

London, 5. maja. n. Cesar Haile Selasije dospe v petek v Haifo.

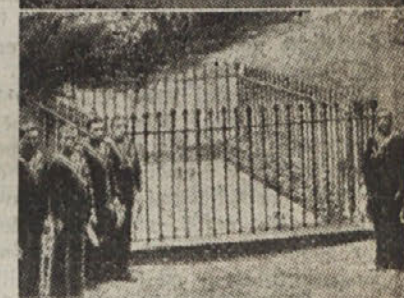

Vojskovodja Graziani med pohodom v Addis Abeba

NAPOLÉON I.

Dne 5. maja je minilo 115 let od njegove smrti

Hiša, kjer je prebival Napoleon v prognanstvu na Sv. Heleni, in njegov grob.

Konferenca Balkanske zveze

Beograd, 5. maja. p. Konferenca zunanjih ministrov Balkanske zveze, ki se je pričela včeraj popoldne, se je nadaljevala včeraj popoldne in danes dopoldne. Danes popoldne bo za ključni sestanek štirih zunanjih ministrov. Balkanske zveze, po katerem bodo sprejeli novinarje in jim dali obširnejše izjave o doseženih uspehih. Kolikor se more izvedeti, potekajo razgovori zelo povoljno in je v vseh bistvenih vprašanjih dosežen popoln sporazum.

Oglašuj v „Glasu“

Dnevna kronika

— Umrli so: v Ljubljani g. Franc Lampič, banovinski sluga; g. Franc Senčar, inspektor državnih železnic; v Žužemberku pa ga. Barbara Pečnik, vdova klobučarskega mojstra. N. v m. p. Preostali naša sožalje.

— Diplomirala sta na pravni fakulteti ljubljanske univerze gg. Založar Vinko iz Doba pri Domžalah ter Vrstovšek Ciril iz Maribora. Čestitamo!

— Za direktorja glavnega zastopništva zavarovalnice »Assicurazione Generali« v Ljubljani je imenovan g. dr. Leo Skala.

— Učiteljske vesti. Iz Ambrussa v Metz je premeščen v svojstvu izseljeniškega učitelja g. Janko Janković, za izseljeniškega učitelja v Gladbecku pa je imenovan učitelj Anton Šlibar iz Litije.

— Galsworthijeva drama »Družinski oče« se vprizori v petek dne 8. t. m. ob 15. uri popoldne v ljubljanski drami kot dijaška predstava pri globoko znižanih cenah od 5 do 14 Din. Delo je izredno zanimivo, visoke literarne vrednosti, zato opozarjamo na to predstavo naše dijaštvo.

— Počitniški tečaj »Nova Nemčija« za inozemce. »Deutsche Hochschule für Politik« v Berlinu priredi tudi to leto skupno z Deutscher Akademischer Austauschdienst »počitniški tečaj« »Nova Nemčija« za inozemce. Ta tečaj naj omogoči inozemskim gostom, spoznati in doživeti mlado narodnosocijalistično Nemčijo tako, kakršna v resnici je. Temu namenu bo služil pester in bujen program. Vodilni znanstveniki in strokovnjaki bodo v svojih predavanjih prikazali temeljne ideje države. V ostalem pa bo dana udeležencem prilika, ogledati si mesta nemške kulture in znanosti, prav tako pa tudi dobiti vpogled v narodnosocijalistično vzgojno delo v delovni službi (Arbeitsdienst), v Hitlerjevi mladini (Hitler-Jugend) in v novo ustvarjenih prosvetnih zavodih. Končno se jim bo razkazalo tudi pomembnejša dela nemške tehnike in se jih bo vodilo v važnejša industrijska podjetja. Udeleženci tega počitniškega tečaja naj bi dobili s temi prireditvami jasno sliko o oblikujočih silah nove države. S pomočjo predavanj in ogledov naj bi nozemci, ki prihajajo v Nemčijo, spoznali, da se boče nemški narod v miru posvetiti le delu, držo se strogo načela izpolnitve dolžnosti in discipline. Trajanje tečaja — od 15. do 28. julija — je določeno tako, da imajo udeleženci priliko, si nato ogledati tudi olimpijske igre.

— Izpiti inženjerjev in geodetov so se začeli v Beogradu v oddelku državnega katastra. K izpitu se je prijavilo devet kandidatov. Predsednik komisije je načelnik oddelka drž. katastra g. dr. Zvonimir Kralj.

— Osebnosti. S kraljevim ukazom je postavljen za primarnega zdravnika v bolnišnici za duševne bolezni v Novem Celju g. dr. N. Pestotnik, asistent istotam. Za glavno arhivarko ministrstva je postavljena v Beogradu Berta Babšek, dosedaj arhivarka v 7. pol. skup. Z dekretom poštne ministrstva sta prestavljeni na pošto v Celju Fani Cveško, pomožna uradnica 9. pol. skup. na pošti na Sušaku, na poštni urad šmarje pri Jelšah pa Leopoldina Gselman, manipulantka 9. pol. skup. na pošti v Ptuj.

Agonija junaštva

Ljubljana, 5. maja.

Abesinski cesar si je rešil življenje z begom. Njegovo prestolnico bodo Italijani danes ali jutri docela zasedli. Ta dogodek nas spomni na svetovno vojno, ko sta belgijski kralj in srbski kralj morala zapustiti prestolnici. Toda s tem usoda njunih narodov še ni bila zapečaten. Svetovna vojna je bila velika koalicijska vojna in izguba prestolnic še ni pomenila izgubo države in vojne.

Teoretično tudi Abesinija ni brez zaveznikov. Po suhih paragrafi Društva narodov so vse članice DN zaveznički Abesinije. Toda samo na papirju. Abesinija je izgubila prestolnico in s tem je izgubila tudi vojno. Bitko je izgubilo tudi Društvo narodov. Z abesinsko vojno je zaključeno posebno poglavje evropske in svetovne zgodovine.

Junaštvo je odveč

Imamo nov dokaz, da odloča v mednarodni politiki sila nad pravom. Vojna v Afriki je pokazala, da odloča v mednarodnih sporih — tehnokracija. Tehnika je pravi diktator nad narodi. V svetovni vojni je še odločalo junaštvo borcev. Premoč vojne tehnike še ni prišlo do svoje strahotne veljave. Po izkustvu v afriški vojni ne pomeni dosti osebno in kolektivno junaštvo in moralna moč bojevnikov v primerj s tehnično premočjo sovražnika. Parabola o Davidu in Goliatu se nam zdi smešna in neumna. Aktualna je postala legenda o kraljeviču Marku, ki je odvrget sabljo in se zjokal, ko je spoznal moč puške, s katero more vsaka mečva uničiti največjega junaka. Kaj je junaštvo proti letalom, ki trosijo brez velikega rizika bombe in strupene pline?

Tragedija junaštva pa je tem večja, ker je moderna vojna tehnika mogoča samo velikim in bogatim narodom.

Usoda

majhnih narodov

Z zmago tehnike v vojni je, kakor se zdi, zapečaten tudi usoda majhnih narodov. Zdi se, da je ideja o enakopravnosti narodov za dogledno dobo pokopana. Veliki in bogati narodi, ki razpolagajo z vsem sodobnim in modernim tehničnim vojnim mehanizmom, lahko vsak čas obračunajo z majhnimi narodi. Majhen narod nima denarja, da bi si ustvaril moderno vojsko. Preostane mu le še možnost, da se zvežejo z močnimi silami.

Društvo narodov ni moglo zadržati ali obvladati sile v afriški vojni. Sam Eden je to včeraj v svojem govoru ugotovil. V teoriji so vse države za principe DN, toda le v kolikor se to krije z njih interesi.

Prihodni teden bo, kakor vse kaže, DN stopilo v poslednji boj za svoja načela. Baje se bo v Zenevi pojavil sam nuguš Haile Selasie kot živa žrtev politike DN v afriškem sporu. Upanja v njegov uspeh pa ni več. Italija bo proglasila Menelikovega vnuka rasa Lidjua za novega neguša in z njim sklenila zmagovalski mir.

Zanimiva prognoza

Letala, bombe, strupeni plini in tanki so močnejši kakor paragrafi Društva narodov in močnejši kakor junaštvo. 10 let je fašistična Italija ustvarjala svoj vojni mehanizem in ga ustvarja še kar naprej. Nemčija jo posnema. Dve državi, ki imata danes najbolj razvito vojno tehniko, to sta Nemčija in Italija, domonirata in odločata v Evropi. Ne smemo pozabiti, da žive avtoritativni režimi od uspehov. Mehanizem je tu, letala in bombe ter tanki ne smejo rjaveti v vojaških arzenalih, temveč morajo izvršiti svojo peklenko dolžnost.

Anglež Motherwell, ki je dober poznavalec Italije in fašizma, je napisal pred dnevi v neki angleški reviji:

Cilj Mussolinijev je, da dobi Balkan pod svojo oblast. Ne z osvajanjem, temveč z nekakim posebnim Društvom narodov za Balkan, v katerem bi imel sam odločilno besedo. Za doseg tega cilja mu je bilo treba uničiti moralni prestiž Društva narodov v Zenevi, drugič zaneti spor med Francijo in Anglijo, in tretjič oslabiti angleško nadoblast v Sredozemskem morju. Vse troje se mu je že posrečilo s pomočjo vojne v Afriki, s porazom neguša Haile Selasie in s tem vse abesinske oborožene sile.

Že slavijo ...

Rim, 5. maja. i. Po mestu že slavijo zavzetje Addis Abebe. četudi niso vesti o padcu abesinske prestolnice uradno potrjene. Na vsak način bo pa vest šele tedaj resnična, ko jo bo uradno razglasil predsednik ministrskega sveta Mussolini.

Nikotin proti žuželkam

Amerikanci so v borbi proti žuželkam prišli do iznajdljive ideje, kako je mogoče z nikotinom uničevati različne žuželke in zajedalce. Sestavili so posebne aparate, iz katerih brizgajo razredčen nikotin po rastlinah. Našim starim očencem je bila ta nova iznajdba že zdavnaj znana ter res ni bilo potrebno dognanj moderne dobe, da se da z nikotinom uničiti različne škodljivce. Čim je dobil ponosni dekliški rožmarin rastlinske uši, ga je stari ded takoj pokadil s svojo pipico.

Razgovori s čitatelji

Vsakemu svoje

Ljubljana, 5. maja.

Uradniku, ki bi tudi rad svobodno zadihal:

Prijatelj, prava svoboda je zamčena samo v pravi demokraciji. Prava demokracija pa je samo tista, kjer so pravice v soglasju z dolžnostmi in narobe. Enake pravice zahtevajo tudi enake dolžnosti. In čim večje so pravice, tem večje morajo biti dolžnosti. Lahko je gospodovati z vsemi pravicami, a nikakimi dolžnostmi in nikako odgovornostjo.

Kot pravo demokracijo mi ni koli ne bomo priznavali demokracije, ki bi dovoljevala politiki posegati v javne urade. Mi odločno zahtevamo popolno depolitizacijo cerkve, šole in urada, o tem smo tukaj že često spregovorili.

Mi smatramo stalnost in neodvisnost uradništva kot enega temeljnih pogojev demokratične države. Uradnika mora ščititi službena pragmatika in on mora biti absolutno obvarovan tega, da bi mogla posegati v njegovo eksistenco danes ta jutri ona politična roka. Le tako bosta zasigurana v državi zakonitost in pravni red in onemogočena protekcija in korupcija. In le tedaj se bo uradnik čutil svobodnega in bo služil samo interesom službe, ker se mu na nobene druge interese ne bo treba ozirati.

Za uradnika in njegovo karijero sme biti edina legitimacija njegova službena kvalifikacija, nikdar pa ne legitimacija kake politične stranke.

Spominjamo se, kako so se ob šestojanuarskem aktu uradniki po uradih od veselja jokali in objemali, — gotovo ne zato, ker so se morda vneli za kako avtoritacijo ali diktaturo, ampak ker so se čutili rešene strankarskega terorja, ki je prihajal zdaj s te zdaj z one strani.

Kakor rečeno: prave demokracije nam treba s pravo demokratično državno upravo, ta pa je mogoča le ob stalnosti in neodvisnosti njenih organov. Kako bi pa tudi mogel uradnik demokratično čutiti, če mu ni dana demokratska zavest, izvirajoča iz demokratskih svoboščin? Uradnik bo čuval pravice državljanov v polni meri le, če so njegove lastne pravice v polni meri zavarovane.

Vsakemu svojo!

»Zakaj se tvoja sestra pravzaprav še ni omožila?«
»Ker je veliko prepametna, da bi vzela tako neumnega moža, ki bi njo vzel.«

★

»Moram to službo spet zapustiti, gospa — Vidim, da do mene nimate zaupanja!«

»Ali, Nežika! Saj sem vam prepuščala ključce celo do moje omare in do gospodove pisalne mize!«
»Da. Ampak nobeden ni pravil!«

BOMBA SMEHA!

3 odlični komiki
Fritz Schulz, J. Bressart in Tibor Halmay

v burld

ANIMATOR

SMEH!

Glasba: H. MAY

HUMOR!

DANES OB 16., 19.15 in 21.15 uri.

TELEFON 2730 KINO SLOGA

Zakaj se podirajo hiše rudarjev v Podkraju pri Zagorju

O potrebi novega izvedenca — Teoretik inž. dr. Nagode

Ljubljana, 5. maja.

Približno pred tremi leti se je začela velika pravda zagorskih rudarjev proti Irboveljski premo-gokopni družbi (TPD). Že tri leta se vleče ta pravda in morda se bo vlekla še nadaljna tri leta. Gre namreč za odškodnino, ki znaša skoro poldrugi milijon dinarjev.

Uničeni domovi

V kiscvskem revniju v Podkraju v jami, ki se imenuje po kraju tudi Podkraj, je pred leti TPD začela kopati premo-g pod precej strmimi pobočji, ki je iz dolomita in apnenca. Kopali so v podnožju, ki je iz menke glin in laporja. Skromni domovi rudarjev na tem terenu so se začeli po stvaritvi obrata rušiti. Židovi so popokali in rudarji so morali svoje domove zapustiti. Oblasti so jim zapovedale, da se morajo izseliti, ker bi bilo prebivanje v močno poškodovanih hišah nevarno za življenje stanovalcev. Za rudarje je bilo takoj jasno, da so se njih domovi začeli podirati zaradi premikanja mehkega podnožja, na katerega je pritisnila ogromna masa dolomita na pobočju nad hišami. Ta ogromna masa dolomita je pa mogla le zaradi tega iztisniti mehko podnožje, ker je TPD izkopala pod pobočjem jame in rove, ko je pridobivala iz jame Podkraj premog. Prizadeti rudarji, ki so bili ob svoje domove, so vložili odškodninsko tožbo proti TPD. Sodišče je vzelo v pretes najprvo tožbo rudarja Grčarja Valentina in Jermana Alojza, ki zahteva ta okoli 92.000, oziroma 185.000 Din odškodnine.

Vmesna sodba

Za rudarje je bilo jasno, kakor smo že omenili, da obstoja vzročna zveza med rušenjem njih domov in kopanjem TPD v podkrajski jami. TPD je bila drugačnega mnenja. Treba je bilo torej dokazati s strokovnimi izvedenci, da se hiše rudarjev rušijo zaradi rudarjenja TPD v Podkraju. Prva sodna instanca je lani 30. decembra na podlagi strokovnega mnenja izdala vmesno sodbo, s katero je zavzela stališče, da obstoja vzročna zveza med razpokami v hišah in rudarjenjem, kar je bilo bistveno vprašanje v pravdi. Prva sodna instanca se je ozirala na strokovno mnenje privatnega docenta inž. dr. Črtomirja Nagode.

Priziv TPD

Toženka TPD je vložila po svojem advokatu dr. Benkoviču priziv na apelacijsko kot prizivno sodišče v Ljubljani. V prizivnem spisu je TPD pobijala prvo sodbo in navajala tudi, da so odškodninske pravice Grčarjeve in Jermanove zastarele v smislu obč. drž. zakona.

Grčar in Jerman sta po svojih odvetnikih dr. Žužku in dr. Lapajnetu dokazovala, da njune odškodninske pravice nikakor niso zastarele, sklicujoč se tudi na določila rudarskega zakona.

Dne 28. aprila se je vršila razprava, katere so se udeležili zlasti številni predstavniki TPD od jamomerca g. Čuka do najvišjih ravnotežev in generalnih direktorjev. Predsednik civilnega senata petorice je bil dr. Erik Eberl, ki je po 8 urni živahni razpravi objavil sklep:

Prizivu toženke TPD se ugoditi. Prva sodba se razveljavi. Potrebno bo pritegniti še tretjega izvedenca, ki je strokovnjak v rudarski geologiji, kajti strokovno mnenje zapri-seženega sodnega izvedenca dr. inž. Nagode ne more biti odločilno, ker dr. inž. Nagode vsled neizkušenosti ni mogel izreči absolutno zanesljivega mnenja.

Razgovor z dr. Nagodetom

Apelacijsko sodišče je torej ovrгло prvo sodbo, češ, da je treba pritegniti še tretjega izvedenca, ki je strokovnjak v rudarski geologiji. Vsili se človeku misel, kako je mogel inž. dr. Nagode biti imenovan izvedencem, če nima zadostne kvalifikacije za izvedniško mnenje v tej pravdi. Naš urednik je dr. Nagodeta obiskal in se z njim porazgovoril glede tega.

Dr. Nagode je sedel sklonjen nad kopico načrtov in računov, ki ga je predložil sodnji. Ogromen risarski in računski material, ki ga je obdeloval skoro leto dni, priča, da je dr. Nagode zastavil vse svoje znanje in marljivost pri sestavi svojega izvedeniškega poročila v pravdi rudarjev s TPD. Dr. Nagode je dal glede te pravde in svojega strokovnega mnenja sledeča pojasnila:

— Žal o tej stvari ne morem še tako izčrpno za javnost poročati, čeprav razumem zanimanje najširših krogov, zlasti v rudarskih revirjih, za potek pravde med rudarji, ki so jim bili porušeni domovi in TPD, ki je z rudarjem povzročila to škodo. Verjetno je namreč, da bom o tej stvari ponovno zaslišan. Zaradi tega razloga ne morem tudi pred zaključkom pravde načeti z javno diskusijo na univerzi vprašanja glede krivde razdejanja v zagorski dolini.

Ne gre za problem rudarske geologije

— Apelacijsko sodišče zahteva še zaslišanje izvedenca, ki je strokovnjak v rudarski geologiji, češ, da zaradi svoje samo teoretične kvalifikacije niste mogli dati absolutno zanesljivega mnenja!

— Predvsem moram reči, da v tej zadevi ne gre za kak specifičen problem rudarske geologije, temveč edino za vprašanje iz mehanike zemeljskih gmo in njih strukturne gradbe, ter za vprašanje odpornosti stavb proti premikanju zemlje.

Kot gradbeni inženjer s specialnimi študijami iz dinamske geologije in fizikalne geografije mislim, da prav lahko presojam

vzroke podiranja hiš, plazovanja terena in rušenja notranjega ravnotežja zaradi izpodkopavanja.

Vseeno je, kdo koplje

Ce bi namesto rudnika vrtali na primer ob pobočju Malovrha velik predor ali gradili železnico, bi pač nakomur ne prišlo na misel, da bi poklicali kot izvedenca kakkega specialista za rudarsko geologijo. Problem je namreč vedno isti: proučiti in raziskati je treba vpliv napravljene vdolbine na površino terena. Vseeno je namreč, kdo to vdolbino napravi, »knap« ali pa kdo drugi.

Rudarska geologija se predvsem bavi s vprašanji ekonomske izrabiljivosti raznih hribin in slojev, ne pa z mehaničnim vprašanjem. Povsem nerazumljivo mi je torej, zakaj zahtevajo še tretjega izvedenca specialista v rudarski geologiji. Kje ga iskati in čemu?

— Kdo pa ima potem prakso in izkušnost v »podiranju hribov«?

— Primeri so tako osamljeni, da zahteva vsak zase monografično obdelavo brez kake shematizacije.

Prizadeti Podkraj sem monografično obdelal in se poglobil v vse podrobnosti tega vprašanja. Opazoval sem na zemljišču in stavbah vse pojave z vso skrbnostjo ter upošteval prav vse podatke, ki mi jih je dala sama tožena TPD na razpolago. Niti enega teh podatkov nisem zanemaril.

V teku vsega postopanja niso ovrgli ne ene moje ugotovitve, ne metode,

po kateri sem prišel do zaključkov, ki objektivno dokazujejo krivdo TPD. Zaradi tega se je naravno prva instanca v celoti priključila mojemu mnenju, druga instanca pa pravi, da sem »neizkušen« in »teoretik«, ne pove pa, katere moje strokovne trditve dokazujejo mojo neizkušenost.

Vasi so že izginile v jame ...

— Gospod inženjer, kdaj so se hiše začele rušiti?

— Kratek potek te afere je tale: L. 1916. je TPD začela v Podkraju kopati premog, l. 1917. so pa ugotovili prve okvare na stavbah nad jamami. Rudnik izkoriščajo ali eksploatirajo od zapada proti vzhodu. Poškodbe na stavbah in zemljiščih se pa pojavljajo v isti smeri, torej od zapada proti vzhodu. Celotne vasi so že izginile tod v jame ...

Prodrbno proučevanje in raziskovanje ter zasledovanje te krajevne in časovne sovisnosti med rudarjenjem in pojavljanjem okvar me je privedlo do zaključkov o kavalni zvezi med rudarjenjem in razdejanji na površini.

Sicer pa pustimo teorijo. Dovolite, da vam jaz zastavim vprašanje. Predstavljajte si nekaj stotisoč kubčnih metrov skalnate mase, ki sloni po strukturi prevesno na plastičnem glinastem podnočju, na kateri je vas. V glinasti masi

izdolbem veliko votlino pod skalno. Skalna masa nad njo se odtrga in pritiska z živo silo navzdol. Kaj mislite, kakšne bodo posledice?

— Mislim, da bo skalna masa iztisnila glino pod seboj in da se bo vse, kar je na površini, kakorkoli premaknilo!

— No, vidite, ta problem je za vsakogar, ki hoče praktično misliti, kaj enostaven. To sem ugotovil tudi jaz. Raziskal sem zadevo tudi statično, in sicer po najnovejših in najpopolnejših metodah. Praktičnim dognanjem sem dodal še računske zaključke in ugotovil, da

teoretični računi docela potrjujejo opažanja

na terenu, iz katerih sem izhajal. Ker sem se lotil zadeve z vso znanstveno vestnostjo, mi je tudi še mladi in neizkušeni advokat TPD dr. M. očital, da sem »teoretik«. Koncem vseh koncev za univerzitetnega docenta to ni tak greh!

— Ali je TPD res ustavila kopanje v Kisovcu?

— O tem ne vem več kakor povedo dnevni listi. Sicer pa je to vseeno. Pobočje je razbito in treba bo dolgo vrsto let, da se umiri in zazdravi. Brazgotine bodo seveda ostale in rane se lahko vedno na novo odprejo.

Sem pač teoretik ...

— Pravijo, da je prizadeto ozemlje, kjer je TPD kopala, že izvea koncesioniranega ozemlja!

— O tem vam kot zaprisežen izvedenec ne morem dati nobene izjave.

— Kako je pa s socialno stranjo te pravde?

— Znano vam je, da si stojita na sproti dve stranki: bogata TPD in revni ter v bedi živeči rudarji. Za mene kot izvedenca seveda revščina in bogastvo pri statičnih računih in ugotovitvah ne igrata nobene vloge. Če pa govorim kot človek in ne kot uradna oseba, lahko povem, da za vse svoje ogromno triletno delo za izdelavo strokovnega mnenja nimam kritih niti svojih učinkovitih izdatkov. Sem pač »teoretik« tudi v tem.

Sicer je pa težišče pravde, kakor ste videli po odločitvi apelacije, zdaj v zastarjanju odškodninskih zahtev rudarjev. Glede tega vam pa rečem s francoskim pesnikom:

Je n'y comprends rien,
c'est de la justice ...

Ali po domače: O tem nič ne razumem, to je pa PRAVICA.

— emze —

30 let zvestobe

Boreci, 6. maja.

Redek praznik obhajata danes zakonca Franc in Josipina Puconja. Danes namreč mineva 30 let, odkar ju v zvestobi drži zakonska vez.

Marsikaj se zgodi v 3 desetletjih, toda »zvestoba Slovenca ne gane« poje pesnik. Res, zvestoba in delavnost uglednega para sta nezlomljivi. Zato se prvi 30 letnici pridružuje še druga: 30 letnica, odkar sta ustanovila lastno trgovino, ki še danes lepo uspeva.

Z družino slavlencev se teh jubilejev veselimo tudi mi in kličemo njima in družini: Še na mnoga srečna leta!

Maribor

m— Narodno gledališče. Sreda, 6. maja: Zaprtlo. — Četrtek, 7. maja ob 20.: »Direktor Čampa«. V korist Združenja gledaliških igralcev. — Petek, 8. maja: Zaprtlo. — Sobota, 9. maja ob 20.: »Tuje dete«. Premijera.

m— Razglas. Za mesto Maribor bo vršil mestni fizikat zaščitno cepljenje zoper osepnice do četrтка 7. maja t. l. v svojih uradnih prostorih v Frančiškanski ul. in sicer v času od 9. do 11. ure V navedenem času je cepljenje brezplačno. Cepljeni morajo biti vsi zdravi otroci, ki so bili rojeni v preteklem letu. Starši se opozarjajo, da se opustitev cepljenja kaznuje po zakonu o zatiranju nalezljivih bolezni.

m— Zasačen na begu. Na severni meji so varnostni organi v nedeljo ustavili dijaka petošolca Višesava Mihajloviča iz Beograda ter ugotovili, da je fant pred dnevi pobegnil od doma ter se namenil na Dunaj. Poslali so ga s spremstvom nazaj v Beograd k staršem.

m— Fantovski pretep s krvavim izidom je bil v nedeljo v Školah na Dravskem polju. Na bojišču sta obležala delavca Miha Pernat in Jakob Greif, oba z nevarnimi vbojlijami. Oba so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

m— Spomenik na kugo, ki stoji na Glavnem trgu pred rotovžem so hoteli zaradi predvidene regulacije Glavnega trga premestiti na novi del Glavnega trga. Posebna komisija pa je ugotovila, da je spomenik v tako slabem stanju, da bi bil prenos skoraj nemogoč. Spomenik torej ostane na sedanjem mestu.

m— Še štiri aretacije so bile izvršene v ponedeljek v zvezi z veliko afero tatvin v delavnicah drž. železnic v Mariboru. Vse doslej aretirane marljivo zaslišujejo. Na delu pa je tudi posebna komisija iz Beograda, ki bo o poteku zaslišanj poročala prometnemu ministru.

m— V prostovoljno smrt se je podala 47-letna delavka Marija Kosova na Muti. Zvečer je popila večjo množino lizola in odšla s svojo triletno hčerko v posteljo. Zjutraj so jo našli mrtvo na tleh. Kosova je zadnje čase živela v veliki bedi.

m— Kino. Grajski: »Večni žid Ahasver«. V glavni vlogi Conrad Veidt. — Union: Prekrasen film »Črni angel«.

Kanada —

nova zemlja radia

Neki kanadski geolog je odkril v bližini Velikega medvedjega jezera velike sklade radia. Geolog je sicer iskal baker, toda našel je sestavine, ki v veliki množini tudi vsebujejo dragoceno rudo, ki pa v medicini igra odlično vlogo. To je prvi primer v zgodovini, da se ta plemenita ruda nahaja tako na odprtem položaju. Rudnik je zelo oddaljen od vsakega ljudskega bivališča. Tudi vsa pota so skoraj neprestopna, da bodo najbrže morali rudo prenašati z aeroplani. Strokovnjaki so mnenja, da se bo vsled te najdbe produkcija radia znatno povečala in bo radi tega tudi dostopen za zdravljenje revnejšim slojem.

»Ali še veš, Nandek, na tej klopi sva se prvič poljubila... Ah ne, saj to nisi bil ti!«

»Jaz sem že bil, Danica, ampak ti nisi bila!«

Obnovljen ovčji sejem v Guštanju

Guštanj, 5. maja.

V soboto se je na pobudo lokalnih faktorjev in društva Rejec malih živali Guštanj v okvirju razstave malih živali vršil velik sejem ovac. Prignanih je bilo okoli dvesto ovac iz bližnjih pogorij in hribov, ki obdajajo Guštanj. Sejmu je prisostvoval tudi zastopnik kr. banske uprave g. ref. Hladnik, katerega je pozdravil srezki kmetijski referent g. Martelanc, nakar je imel g. Hladnik daljši nagovor na navzoče sejarje in rejce. Pohvalil je prireditve koroških rejcev malih živali, ki dokazuje

smisel našega mačega človeka za gospodstvo in socialnost

ko v skupni organizaciji nudi skupno pomoč. In v tem smislu koraka naš mali človek naprej. Mali človek ljubi svojo zemljo, ljubi tudi živali.

Veselo je videti delavsko družino, kako neguje svoj mali vrčček in malo živinico, kot perutnino, kunce, pa še kako kozo povrhu, da je vedno nekaj mleka pri hiši. Za večja kmetijska gospodarstva pa pride še v večji meri v poštev ovčereja, ki se danes zopet razveseljuje širi že tudi po njih predelih, kjer ni bilo do zadnjega časa skoraj nobene ovce več videti. Pri nas imamo

na 8 milj. onov ovac.

od katerih pridobivamo povprečno na 11 milijonov kg volne letno.

na 5 milijonov kg volne nam vsako leto primanjkuje, pa bi se lahko povsem osamosvojili od uvoza.

Povzdigniti moramo število ovac vsaj še za tri milijone, s čimer se bomo v produkciji volne popolnoma osamosvojili. Banska uprava podpira prizadevanje ovčerejcev s tem, da nakupuje plemenske živali in jih deli po nižji ceni med resne kmetovalce. Ustanovlja tudi

rejska središča,

ki naj skrbijo za prvovrsten plemenski material. Skrbelo se bo tudi za pravilno vnovčevanje volne in ovčjega mesa. Dalje je g. referent obrazložil bistvo naše jezersko-solčavske ovce na kar se je izvršil pregled prignanih živali pred posebno komisijo, ki so jo tvorili poleg banskega in kmetijskega strokovnjaka tudi veterinar in priznani ovčerejci.

V plemenske svrhe je bilo izbranih

okoli 80 živali obojega spola.

Sejem je precej oviral dež, sicer bi bilo na sejmu najmanj 400 glav ovčje živine. V prejšnjih časih je bil sejem v Guštanju vsako leto na Jurjevo, 24. aprila, kamor so prignali do tisoč ovac. Na več so nakupovali Avstriji, ki so pa živali prodajali naprej v tanci, kjer se zelo veliko uživa ovčjega mesa.

Za neodvisnost sodstva

Naši sodniki

za ohranitev visokega nivoja sodstva v državi

Novo mesto, 5. maja. V nedeljo je imelo »Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije — sekcija Ljubljana« v Novem mestu svoj letošnji redni občni zbor v prisotnosti društvenih delegatov in ob izredno obilni udeležbi ostalega članstva iz vseh krajev dravske banovine.

Društveni odbor je po uvodnih formalnostih in običajnih pozdravih društvenega predsednika podal o svojem delu v pretekli poslovni dobi izčrpna poročila, ki so jih sprejeli navzoči zborovalci na predlog društvenih revizorjev z odobritvijo na znanje.

Na občnem zboru se je razpravljalo o popolni enodušnosti navzočih o vseh prečih vprašanjih, ki se tičejo nujnosti in izboljšanja socialnega položaja sodnikov in drž. tožilcev v naši državi. Na osnovi teh razprav je bila soglasno sprejeta re-

solucija s temeljno zahtevo, da se v svrhu zajamčenja popolne neodvisnosti sodstva kot glavnega pogoja za uspešno ohranitev visokega nivoja prevosodja v naši državi čimprej zakoniti novi sodniški zakon, kakor je v načrtu že pripravljen v ministrstvu pravde. Zborovalci so zato pooblastili odbor, da takoj z vso intenzivnostjo pokrene na merodajnih mestih akcijo za takojšnjo predložitev omenjenega zakonskega načrta zakonodajnim korporacijam v izglasovanje, da se s tem pravočasno priprav pot v dobo ustavno zajamčene neodvisnosti sodstva, ki je z določbo čl. 119 ustave suspendirana še do 3. septembra t. l.

Izvoljena je bila z neznatnimi spremembami vsa dosedanja društvena uprava s predsednikom g. nan. viš. drž. tož. in priv. docentom dr. Avgustom Mundo na čelu.

Delovanje gospodinjskih pomočnic

Ljubljana, 5. maja.

Zveza gospodinjskih pomočnic v Ljubljani je imela nedavno svoj 5. redni letni občni zbor in volitve novega odbora. Zvezi predseduje ga. Petričeva, urednica zvezinega glasila »Gospodinjska pomočnica«. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je priredila Zveza v svojem shajališču (Čopova ul. 3) in v radiu več aktualnih predavanj, ob nedeljah pa kratke popoldanske izlete v okolico ter potovanje na Oplenec

na grob blagopokojnega kralja Aleksandra. Ob tej priliki so obiskale članice zveze tudi svoje stanovske tovarišice v »Poselski zvezi« in v »Organizaciji za kučno poslugu« v Beogradu, da stopijo z njimi v stike za skupno delovanje. Na vzpodbudo beograjskih organizacij je potem razpisala ljubljanska »Zveza gospodinjskih pomočnic«

anketo 100 pol s 65 vprašanji.

Uspeh te ankete je pokazal med drugim tudi zanimivo dejstvo, da je

največ hišnih pomočnic zaposlenih v starosti od 22. do 27. leta. Torej same mlajše moči! Iz tega sledi, da starejša uslužbenka le težko dobi službo, ali pa si poišče kak drug delokrog ali pa se omoži.

Zveza se pogaja za

starostno zavarovanje

hišnih pomočnic, za ukinitev zasebnih posredovalnic za službe, za popravek poselskega reda, pri »Inšpekciji dela« pa za zaščito hišnih uslužbenk pod ženskim nadzorstvom. Tudi glede novega volilnega zakona za splošno tajno žensko volilno pravico — in sicer za narodno skupščino in za vsa samoupravna zastopstva — je odbor Zveze gospodinjskih pomočnic vtrajno na delu.

Dom in šola za gospodinjske pomočnice

Nujno potrebno je pa gospodinjskim pomočnicam zavetišče, oziroma dom. Ta dom naj bi bil združen s šolo. Tu bi našle gospodinjske pomočnice zavetišče in pomoč, kadar bi bile brez službe, in bi poslušale predavanja, da bi se izpopolnjevale v svojem poklicu. Tu bi se učile šivati, krpati, prati, likati, kuhati ter si oprale in zašile svoje perilo in obleke. Odtod bi odhajale duševno in telesno okrepčane v novo službo. — ne pa ubite in izmučene, denarno izčrpane, kakor doslej, ko posedajo po posredovalnicah, prezebajo in stradajo in zapravljajo denar in izgubljajo čas, medtem ko njih perilo in obleka leži umazana in zmečkana strpana v košari ali kovčku. Zato: najprej dom — potem pa vse drugo!

M. K.

Celje

c— Zakaj ne domačini? Mestna občina je na svoji dve razpisani mesti sedaj sprejela zopet tuje ljudi, četudi so imeli domači prošnji-ki isto kvalifikacijo.

c— Ob tla jo je vrgel in zlomil desno nogo 23-letni Justini Podgrajšekovi, brezposelni delavki v Križevcih pri Konjicah, posestnik Josip Volčič iz Zeč.

c— V Žalcu je 4-letni zidarjev sin Ivan Sitar padel z voza in si zlomil desno nogo. Zdravi se v celjski bolnišnici.

c— Za 1 cm je šlo pri sprejemu reflektantov za mesto poveljnika celjske policijske straže. Nek domači reflektant namreč ni bil sprejet zato, ker je bil 1 cm nižji od reflektanta iz nekega drugega kraja, oba pa sta imela enako kvalifikacijo. Ker je bila samo zaradi 1 cm domačinu prošnja odbita, se bo v svoji jezi prav gotovo še za več cm dvignil.

c— V vročo žvepleno kislino je padel v kemični tovarni 3. maja strojni ključavničar, 25-letni Viktor Rijavec iz Zg. Hudinje. Dobil je težke opekline po vsem telesu ter se zdravi v bolnišnici. Njegovo stanje je zelo resno.

c— Izlet na grad Lindek prirede v nedeljo 10. maja Društva kmetijskih fantov in deklet iz Frankolovega in sosednih krajev. Zbirališče izletnikov bo ob 13. uri pred gost. Šnabl na Frankolovem.

c— Lobanje si je prebil Jože Očko, 64 letni delavec pri Westnu, ko je padel doma na ložnici po stopnicah.

Usodni trikot: On - ona - on s psičkom Elfijem

Maribor, 5. maja.

Gospod, ste že bili kdaj resnično zaljubljeni?

Z odgovorom se obotavljate. Razumem. Saj je toliko ozirov, da se o tem ne da kar tako govoriti. Sicer pa, kdo bi zanikal, da — recimo — niste zaljubljeni v vašo ženo? Tudi to je mogoče. Saj ste vendar njen mož in ljubezen je osnova zakonskemu življenju. Prav je tako. A kaj pravite, če vam povem, da ste bili kljub temu že nekajkrat zaljubljeni še v katero drugo. Prihajali ste. Odkritost je lepa čednost, pa naj povem še jaz, da ste kljub temu bili vedno zvesti svoji ženi — kar pa je njena zasluga. Ona je bila tista, ki vam je prepodila prepovedane ljubezenske muhe, dala vam je pa tudi priložnost, da ste si ob njej ohladili vročo kri, ki je hotela na kriva pota.

Žal, da tako ni bilo pri gospodu Radu, kajti on ni bil poročen. In ko sem mu stavil gornje vprašanje, se je najprej odkril in mi pokazal velik

šiv sredi plešaste glave

— Evo, corpus delicti za mojo zadnjo ljubezen, ki pravzaprav ljubezen ni bila.

Mislil sem, da je gospod Rado dobil spomin na glavi s kakim košom ali nožem od ljubezenskega tekmeča, kot je to v naših krajih že običaj. A sem se motil, kajti gospod Rado mi je kojo nato zaupal mično ljubezensko zgodbičo in mi dal obenem tudi dovoljenje za reprodukcijo. Evo, kako je pripovedoval ljubeznivi gospod Rado:

Zakonski trikot.

— Evga, tako ji je bilo ime. Temperamentna mlada žena, ki mi je še danes v živem spominu. Sedaj živi nekje na Ogrskem, na Maribor je menda že zdavnaj pozabila, kot je pozabila na mene in na zgodbičo, ki se je kar na hitro splela v običajnem zakonskem trikotu: on—ona—on. Naj še posebej omenim, da sem bil tretji člen jaz. — Bilo je neke pomladi, zgodnje drevje je bilo v cvetju, ob gozdni parobkih so klili zvončki in trobentice. No, pomlad je bila, ena tistih, ki prepoji človeka s čudnim hrenenjem po uživanju vsega, s čemer nas je obdarilo božje stvarstvo. Posebno moč ima v tem času ljubezensko hrenenje. Pesniki kuhajo

navdušene slavošpeve,

nesrečno zaljubljeni se streljajo, vsi pa, ki jim je dano, izpijejo čašo ljubezni do dna in si jo nalijejo vedno znova. To je pomlad.

Prav tiste pomladi sem bil nesrečno zaljubljen v neko operetno subreto. Povem vam, postal sem pesnik... Koval sem verze, a se je subreta meni in verzom navkljub poročila z nekim oficirjem. Takrat sem hotel seči po revolverju. Zahvaljena gospa Evga

še enkrat, kajti ona mi je rešila življenje. Prav iste pomladi je bila nesrečna tudi gospa Evga. Njen mož je bil agent nekega večjega podjetja in je bil več na potovanjih kot doma. Ne vem kako, gospa Evga je pač zvedela, da jo mož vara. Strašno! Zakonski mož, ki ima tako dražestno ženko...

Žrtev psička.

Že v tistih časih so se vsi nesrečno zaljubljeni potikali tam pod, v tem oziru že kar historično, kalvarijo. In prav tam se je našlo dvoje nesrečnih, stritih src: gospa Evga in moja ponižnost. Za srečanje pa je bil usoden psiček. Elfi mu je bilo ime. Bil je nekak lepotni privesek gospe Evge. Usoda, naključje ali kaj je že bilo — žrtev psička so postale na enem mojih sprehodov pod Kalvarijo moje lepe modne hlače. Gospej Evgi je bilo nerodno, meni mič manj že zaradi hlač, ki so bile razcefrane na precej delikatnem mestu. No, beseda je dala besedo.

— Jakob... privatangešter — sem se predstavil. Takrat smo še bolj po nemško govorili v Mariboru in takrat sem bil še Jakob. Beseda sem in tja, gospej Evgi ni preostalo drugega, kot da me je povabila k sebi na dom, da mi vsaj za s'ko popravilo hlače.

Neznani moški.

Gospa Evga je stanovala v vilski četrti pod Kalvarijo. Ne vem če se spodobi, povedal bom le. Mož je bil pravkar na potovanju, doma je bila le služkinja. Skrb za raztrgane hlače je prevzela služkinja, do takrat pa sem oblekel lepe nedeljske hlače Evginoga moža. Da bi jih nikoli!

Gostoljubna je bila gospa Evga in da mine hitreje čas, sva pokramljala ob izvrstnem narezku in iskrenem vinu. In veste kako je:

dva nesrečna človeka, pomlad, vino, tolažba in nj vrag, če se nazadnje iz vsega ne izčrpa topla simpatija. Morda bi bilo res še lepo, ko bi se neslišno ne odprla vrata... Gospa Evga je zakričala in omahnila, jaz sem prebledel, ob mizi pa je stal široko razprtih oči in ust neznani moški. Instinkt mi je dejal: Evgin mož.

Nepozabni trenutki.

Tako je tudi bilo. Sledili so res nepozabni trenutki mojega življenja. Gospa Evga je skušala nekaj pojasnjevati, ko pa je mož zakričal da joj, je padla v nezavest, meni pa je padlo srce v hlače. In je gospod soprog prav ta hip opazil čigave hlače se tresejo na mojih kolenih. Kar tja v en dan sem bleknil:

— Predlagam dvoboj. Pištole ali sablje, vseeno je...

Sledila je katastrofa. Gospod mož je pograbil najbližji kozarec, ki se je trenutek nato razletel na moji — takrat še ne plešasti — glavi.

Za spomin.

— To za spomin in opomen, — je dejal, ko me je videl oblitega s krvjo. Vedel sem koliko je ura in jo popihal kakor hitro se je dalo. V spomin so mi ostale lepe nedeljske hlače in pa tale ris na glavi. Nič več nisem videl gospe Evge pod Kalvarijo, najbrže sta se z možem sporazumela. Zaradi mene. Od takrat se pa tudi zaljubljen nisem več. Vsa tako nesrečno ne, da bi moral iskati utehne. Danes sem poročen, če sem zaljubljen pa ne vem. Če je človek lahko zaljubljen v svojo ženo, menda še ni znanstveno potrjeno? —

— Menda še ne, — sem pritrdil in se zahvalil gospodu Radu za mično in obenem poučno zgodbo.

— ob —

V domovju starih goril

Pošast, ki je strah in trepet zamork

Znani afriški lovec Ernst A. Zwilling pripoveduje strašno doživljanje s gorilami, temi orjaškimi človeškimi opicami, ki domujejo zlasti v pragozdovih južnega Kameruna. Najnevarnejši so stari samci, pred katerimi imajo tudi sicer pogumni Pigmeji (prilikavo zamorsko pleme) upravičeno blazen strah. Črnci lovijo samo gorile samice in madiče, odraslega moškega gorila se pa ne upajo lotiti.

Gorile samci se radi potikajo tudi okoli zamorskih vasi, kjer prežijo na ženske. Večkrat postane kaka zamorka žrtev teh strašnih orjakov divjine.

Nesrečni vojak

Gorje pa vsakemu, ki zaide v kraj, kjer domuje kak samec gorila. Tako se je dogodilo nekemu črnemu vojaku, ki je bil odposlan

od karavane, da jo preskrbi z mesom, — pa se je v goščavi pragozda nenadoma srečal z gorilo. Vojak je opici iz svoje karabinke pognal kroglo v trebuh. Kakor blisk je planila gorila nanj, ga z enim udarcem pobila na tla, mu iztrgala nogo in ga nato popolnoma razmesarila. Gorilo so pozneje v bližini našli mrtvo, poginila je na rani, in tako so si mogli predstavljati, kako se je odigrala ta drama, ki ni imela priče.

Najstrašnejši doživljanj

Tudi jaz — pripoveduje Zwilling, — sem imel večkrat priliko doživeti razburljiva srečanja z gorilami. Pri nekem takem spopadu sem skoraj že sklenil konec z življenjem. Tistega dne sem rano zjutraj odrinil v spremstvu treh Pigmejcev iskat svežih sledov

goril. Kmalu smo jih tudi zasledili v vlažnih tleh pragozda.

Sledeč jim zaslišimo naenkrat v bližnji goščavi znane glasove teh opic in njih lomastenje. Srce mi je pričelo hitreje utripati, kajti po sluhu sem mogel ugotoviti, da imamo pred seboj gorilsko družino: starega samca, samico in mladiča.

Oprezno, z napeto pozornostjo smo se pomikali v goščavo, korak za korakom. A kmalu smo obstali kakor pribiti: gorile so ničesar sluteč prihajale proti nam. Bile so od nas oddaljene komaj še kakih 15 korakov. Videl sem majanje vejic, stresanje drevja, slisal sem visoke glasove samice matere, s katerimi je klicala svojega mladiča vedno zopet k sebi. Semintja so stopale živali, tu iska je hranje, tam zopet počivale. Ostajale so v naši bližini, a vedno še nevidne za nas.

Gorile se igrajo

Prisluškoval smo nekaj časa zamolklim klicem samca, cviljenju mladiča, topotanju po goščavi, — gotovo sta se starša igrala s svojim detetom. Zdaj zdaj pa so gorile tik pred nami!

Stojim tu s puško ob licu, desno in levo od mene prežijo črnci. Eden stoji za menoj in vrta s prstom v moj hrbet. Čuka me za rokav in z razburjenimi kretnjami kaže v goščavo. Hoče, naj streljam!

Jaz pa še vedno ničesar ne vidim. To da naenkrat se razgane goščava in ven stopi ničesar sluteč gorila samica z mladičem. Ko blisk šinejo moja Pigmejci pokoncu in se izkušajo polastiti mladiča. Samica je tako iznenađena, da prestrašena pobegne nazaj v goščavo. Da jo še bolj poplašim, oddam hitro nekaj strelcov iz pištole, obenem hitim pomagat Pigmejcem, ki se pretepajo z mlado gorilo. Živ klobčič se premetava po tleh, a kmalu je mladič zvezan za noge.

En sam ugriz

Todaj... Za menoj se razlegne besno rjoveč glas. V istem hipu dobim strahovit udarec in odletim nekaj metrov daleč. Pred očmi se mi stemni; kri mi brizgne iz nosu, ust in ušes. Zabisano vidim silko kakor v hudih sanjah: divje spačeno pošast z izbuljenimi krvavimi očmi in režečimi zobmi.

Orjaška gorila stoji nad enim mojih črncev in napol zvezanim mladičem. Z enim samim ugrizom v tilnik je zverina umorila Pigmejca in ga zdaj počasi trga kos za kosom... Grozni trenutki! Komaj nekaj korakov vstran ležim na tleh, s krvjo oblit; vsak hip moram priti jaz na vrsto. Besneči orjak pragozda že dokončuje svoje grozovito delo; čutim, kako izgubljam zavest, ne morem se dvigniti od tal...

Strahoviti, mozeg pretresujoč vzklík: težka sulica se je zapčila goriliv hrbet. Pokoncu stoji orjak. Razpenjen od besa se hoče vreči na novega napadalca. Zdaj zberem poslednje moči obupa; posreči se mi izvleči pištolo; leže streljam, iztrelim ves magazin, deset krogel v gorilo. Ko mačka se pojavi za menoj tretji Pigmejec. Podá mi mojo karabinko.

Streljam in še streljam na orjaško zverino, ki se je že davno zrušila mrtva... Ubogi moj Pigmejec je maščevan

Zlata afera

Zagreb, 5. maja. Se ni pozabljena afeta beogradske »Kovnice«, ko je že izbruhnila nova afeta v Zagrebu.

Med tem ko so v Beogradu delali na svojo pest denar, so v Zagrebu na svojo roko puncirali zlato, da so se na ta način izognili

plačevanje carine

za zlato, uvoženo iz tujine.

Odsek za izsleditev tihotapcev pri carinskem oddelku v Beogradu je pred nekaj dnevi prejel obvestilo, da se peča zlatarska delavnica Bernarda in Ervina Fischerja v Zagrebu s prodajo vtihotapljenih zlatih predmetov, ki so puncirani s ponarejenim žigom.

Preiskava v delavnicah je potrdila navodbe. Našli so »punco« (žig za žigosanje zlata), ki jo je izdelal poslovodja tvrdke, da je z njo puncirala zlato predmete.

Carinski organi so zaplenili del zlata in sicer vse komade, ki so bili puncirani s ponarejenim žigom. Koliko je v splošnem takih kosov, še ni točno ugotovljeno.

Poslovodja Vaš je menda opravljaj ta posel primeroma malo časa.

Poslovodja Vaš je menda opravljaj ta posel primeroma malo časa, brzkone od decembra lanskega leta. Tihotapljen zlato je bilo po vsej priliki kupljeno od tujih agentov. Poslovodja Vaš je počel to brez vednosti tvrdke. Pri zasleševanju je najprej svoje početje tajil, potem pa je priznal, da je res punciral na svojo pest. Kot dolgoletni nameščenec tvrdke je užival njeno popolno zaupanje in je delal v delavnici po svoji volji.

kakor njen lastnik

V decembru lanskega leta pa je zbolel in zašel v gnotne težave. Tedaj je prišel na misel, da bi ponaredil žig za punciranje zlatih predmetov.

S tem je seveda oškodoval tvrdko in državo. S samim žigosanjem sicer državi ni mogel povzročiti velike škode, ker je pristojbina za punciranje primeroma majhna. Več škode pa je napravil s tem, ker za utihotapljen zlato država ni prejela carine. Carina znaša za

100 kg zlata —

Din 350.000

Seveda bo težko ugotoviti, koliko zlata so radi tega Vaševga početja tudi agentje lahko utihotapili v našo državo.

Tvrdka Fischer ima svoje podružnice v Beogradu in Sofiji. Ker je stari Fischer bolan, je prepustil vse vodstvo sinu, ta na je slepo zaupal Vašu, ki mu je sedaj skuhal to grenko juho.

Po končani preiskavi bo Vaš izročen sodišču.

Anglija za sankcije

London, 5. maja. n. Britanska vlada se še ni odločila glede svojega stališča na skorajšnjem zasedanju DN. Doznava pa se, da bo ostala na svojem stališču izvajanja sankcij.

„Glas“ ie poceni
čitajte „Glas naroda“

šest vagonov zlata...

Italijanska sodba in obsodba neguša

Rim, 5. maja. i. Italijanska vlada ni dosedaj še prejela nikakih uradnih vesti s strani tujih poslaništev o položaju v Addis Abebi in o begu cesarja Haile Selasija. Italijanska vlada bo smatrala beg cesarja kot dokaz, da abesinsko prebivalstvo ne želi več vlade sedanje dinastije, kakor tudi ne dosedanje abesinske vlade.

Francoska vlada stalno pošilja italijanski vladi najnoveše vesti o stanju v Addis Abebi ter zahteva od nje, naj čimprej zasede prestolnico. Danes so po treh dneh italijanski avioni zopet leteli nad Addis Abebo, kar je zelo ohrabilo tujce, ki se nahajajo v mučnem položaju radi neredov in demonstracij proti njim. Italijanska vlada je podvzela vse mere, da

olajša položaj tujcev v Addis Abebi.

Danes so demonstranti plenili po vseh grških trgovinah ter jih nato zažgali.

Po neki vesti se doznava, da je cesar pobegnil iz Addis Abebe z dvema vagonoma, v katerih je potoval z družino in spremljevalci ter še s šestimi vagoni z zlatom in dragocenostmi. Pri tem se podčrtava, da sta tigreja cesarja Teodor in Ivan, ki sta nekdanj vladala, raje izkrmavala na bojišču kot pa da zapustita svojo domovino, kot je to storil Haile Selasije, ki je pustil tudi svoje vojake na cedilu. Toda ne samo to, da je pobegnil z ogromno množico blaga, temveč je tudi svoj narod popolnoma zapustil.

Po zmagi levičarjev v Franciji Pariz mora biti posrednik med Rimom in Londonom, London pa med Parizom in Berlinom

London, 5. maja. n. Dnevnik na najrazličnejše načine komentirajo francoske ožje volitve. Poudarjajo, da je pričakovati takoj po sestavi nove vlade znatne spremembe v smernicah francoske zunanje politike.

London, 5. maja. n. »Times« piše, da je za inozemstvo važno samo to, kakšno bo nadaljnje stališče Francije v zunanji politiki. List izraža željo, da bi se iz teh volitev sestavila močna in energična vlada, ki bi delala v inte-

resu evropskega miru in katera ne bi bila proti sporazumu z Nemčijo. Enako piše tudi »Daily Telegraph«, ki pravi, da je za Francijo glavni problem ta, da najde način, kako popraviti odnose z Nemčijo, da pa se s tem ne zameri oziroma izgubi drugega prijateljstva (Italijo). List pravi, da je mednarodna situacija takšna, da mora Pariz igrati vlogo posrednika med Londonom in Rimom, a London vlogo posrednika med Parizom in Berlinom.

Od obljub do dejanj

Novo mesto, 5. maja.

Upi na skorajšno uresničenje vsaj delnega dolenjskega železniškega programa so bili realni v letu 1927., ko se je popravljal zakon o uporabi velikega zunanjega posojila, katere-

ga pogoji so bili takrat že podpisani in je bilo v projektiranem zakonu predvidenih tudi dvojje navedenih dolenjskih prog. Vendar pa kljub uzakonjenju gradnje šentjansko-sevniške proge niti v letu 1927 niti

Na jugu sadijo beluše v pesek že ob sončnem vzhodu. Slika kaže marljive vrtnarice pri delu pod cvetočim drevjem.

kasneje do danes, ko je na novi trasi že delavec, ki bo ostal na njej, dokler ne bo privit zadnji vijak na tračnicah po katerih naj se pripelje Dolenjcem lepša bodočnost, ni prišlo. Za uzakonjeno progo je naenkrat

zmanjkalo kredita

Gospodarskega ... momenta, ki je nalagal nujno gradnjo navedene proge tudi tedaj, ko se je nudil ugoden trenutek, niso upoštevali. Odločujoči so za to uzakonjeno progo odločili nič, med tem pa so Dolenjci trpeli na gospodarskem razvoju še dalje ter so izgubljali pod nogami tla in premoženje. To neznosno stanje, ki se je stopnjevalo že do skrajnosti, so Dolenjci pršili na nedavnih večjih zborovanjih v Trebnjem in v Sevnici, kjer so zbrani z mnogimi našimi uglednimi gospodarji, politiki in predstavniki javnega življenja, odločno zahtevali takojšnjo realizacijo vsaj minimalnega dolenjskega železniškega programa z gradnjo nove železnice St. Janž-Sevnica. Ta odločna beseda in zahteva je slednjič prodrla. V milijardni načrt javnih del so bila sprejeta med drugimi tudi dela, ki so na realizacijo čakala že desetletja, med temi gradnja nove železniške proge St. Janž-Sevnica. Od večnih obljub so prišli odločujoči končno vendarle do spoznanja, da

je treba tudi dejanj

in naša banovina je dobila prvo večje javno delo. Upamo pa, da to ni zadnje v dravski banovini, ki je s svojimi težkimi milijoni in milijoni, ki jih v obliki davščin prispeva naši državni blagajni, od vseh banovin najjačja in najtočnejša davkoplačevalka, preko katerega dejstva po načelu »enaka bremena enake pravice« naši državniki v bodoče ne smejo več iti. Pričetek gradnje železnice St. Janž-Sevnica — odnosno to javno delo, naj ne bo drobtinica z bogatinove mize, ampak smo Slovenci uverjeni, da je državna uprava z gradnjo šentjansko-sevniške železnice

otvorila pri nas serijo javnih del,

ki so naša gospodarska rešitev in nesporna pravica. To smo hoteli ob tej priliki še pripomniti in želi več prometa. Dolenjci so zvezani z Zagrebom le preko oddaljenega Karlovca ali še večjega ovinka preko Ljubljane, zato pokrajina z Zamo, da bi obveljalo, kar drž! Načrt s katerim so se dolgo borili že mnogi narodni gospodarji, tehniki, politiki in razne železniške komisije, se je končno pričel izvajati in bo skoro uresničen. Ko bo stekla proga do Sevnice, ne bo Dolenjska več tako oddaljena od Zagreba in Štajerske, kamor se bo usmerilo najgrebom odnosno s Hrvaško sploh ni mogla navezati nikakih stikov: ne gospodarskih ne tujsko-prometnih! Danes Zagrebčanom niti na misel ne pride, da bi iskali sicer tako vabljivo in po zračni črti najbližjo, a po železnici tako težko dosegljivo Dolenjsko. In zveze s Štajersko? Žužemberška, Trebanjska, Mirenska in Mokronoska dolina imajo edino zvezo preko Ljubljane, četudi Štajerc lahko pokliče Dolenjca.

Profesor: Lina, ali gre moja žena zvečer v gledališče?

Lina: Seveda gre milostljivo zvečer v gledališče.

Profesor: Ali kaj veste Lina, ali grem tudi jaz?

Otroški kotiček

Korenčeva stara mama z Janezkom

Naj nama se zgodi karkoli,
ostaneš vedno vnuček moj,

čeprav me kmalu grob zagrne,
živela dalje bom s teboj.

Cvetka ob poti

Ko sem stopala včeraj po tlakovani ulici, sem nenadoma obstala. Tamkaj med granitno kocko in steno neke hiše sem opazila nekaj zelenega, nežnega. Razločno so bili opaziti listi in tudi popki so se že kazali, iz katerih se bodo kaj kmalu razvile cvetne glavice.

Cvetke sredi mesta, kjer zjutraj ljudje hitijo po svojih opravkih, se opoldne lačni in zvečer trudni vračajo na svoje domove. Dan za dnem leto za letom.

Cvetka ob poti cveče.

Odkod je prišla?

Mar je lepega majskega dne, kak doček zanesel semkaj stebelce s semenom, pihnil vanj, da so kmalati semenčki sfrčali na vse strani? Ali je mnogo, teh bratcev padlo na kamenito tla, a eden prav v to razpoko med granitno kocko in zidom, da je tam pognal korenine?

Kdo ve, kako srečno se počuti ta cvetka! Tu zeleni med samimi kamni, kakor bi bila na lepem travniku. In kmalu bo zrasla, razkazovala svoje ovetove, obrabila sad, in semena se bodo razpršila naokrog.

Kam? — Kdo more to povedati?

Tako se vprašuje kaka trudna potnica po tej kameniti cesti, ob katere robu rase samotna cvetka?

Gotovo je marsikdo od vas slišal to vprašanje — in ga razumel.

Roža.

TETA META PIŠE

Dragi moji mali!

Kaj ne, kako hitro se nam je razcvetel maj? Povsod je že vse v zelenju, ptički gostole in si pleto gnezda, mladi svet pa hiti na prosto, da se v objemu mamice prirode navžije sonca in zraka za svojo rast.

V tem veselem času seveda tudi teta Meta ne more molčati: Zato spet stopa v krog svojih malih, da se skupaj pomenimo in poveselimo.

Veste, kaj želi teta Meta od vas? Pustite vse tisto starikavo modrovanje, ki tako čisto nič ne odgovarja toplini in svežini mladih src, in bodite to, kar ste po naravi: cvetje naših dni. Bodite veseli in iskreni. Saj ni res, da bi bil svet tako črn in temen kakor ga gledajo nekateri odrasli. Svet je lep in mora postati še lepši.

Da bomo spoznali to lepoto, mi pišite iz svojih domačih krajev o vsem, kar se vam zdi najlepši. Pišite mi, kako živite, kaj delate, pišite mi, kakšen je vaš kraj, kakšne lepote ima in kakšno je življenje v njem, ki ga vidite vi:

O vsem tem pišite teti Meti, pa boste videli, kako lep in zanimiv bo kotiček za vas in tudi za odrasle.

Upam, da ustrežete moji želji in Vas pristrčno pozdravljam.

Vedno vaša

teta Meta.

„Glas“ je zabaven

Gospodarske vesti

g— Padanje cen sremskim vinom. Ker je nastopila sezona, ko rabi kmet denar za svoja dela, je nastalo večje ponujanje blaga, kar je imelo kot posledico, da so začele padati cene sremskega vina. Za hektlo dobrega vina se zahteva sedaj povprečno Din 300, 280 ter tudi po 250 za hektlo. Tudi cene celotnim vinogradom so znatno padle ter dobiš za jutro po 15.000 Din povprečno po kakovosti vinograda.

g— Nemčija se zanima za naše mlečne izdelke. Zadnje čase več nemških firm kaže veliko zanimanje za naše mlečne izdelke. Radi sankcij je cena vsem tem izdelkom precej padla ter je ravno sedaj to dejstvo privedlo nove kupce iz Nemčije, kar bo pa zopet imelo za vzrok ponovni porast cen.

g— Madžarska je začele izvažati svoje žito v Švico. Madžarska vlada je dovolila izvoz 100.000 stotov žita v Švico. Tja je odpotovala posebna delegacija radi dogovora. Pogajajo se pa še za nadaljnjih 400.000 stotov žita. S to transakcijo bi Madžarska vnovčila ves svoj preostanek pridelka lanskega leta.

g— Italija v borbi proti sankcijam. Na osnovi poslednjega odloka italijanske vlade, je izdan nalog vsem italijanskim parobrodskim družbam, da njih parniki ne smejo potrošiti niti najmanjše vsotice v lukah onih držav, ki izvajajo sankcije proti Italiji. Ta odlok je izzval velike težave vsem italijanskim parobrodskim društvom, ker je ta odlok popolnoma nemogoč.

g— Konferenca izvoznikov v Beogradu. Zveza izvoznikov v Beogradu se je sestala k posebni seji. Razpravljali so o našem izvozu, prav posebno pa o izvozu našega žita. Posebno so poudarjali, da je ostalo izvozno blago pristo vsakega prometnega davka, ne uživa pa pšenica, ki jo prodajo kmetovalci »Prizadu« kot izvozne, mu organu, takih davčnih olajšav. Tej konferenci so prisostvovali vsi izvozniki kot tudi predstavniki beogradske borze in »Prizada«.

g— Pred trgovsko zvezo Jugoslavije z Grško. Ta mesec se bodo začela trgovska pogajanja med Grško in našo državo, posebno že radi tega, ker je dosedanja pogodba potekla že 1. maja. Upajo, da ne bodo nastopila kaka nesoglasja med obema državama in da bo vse poteklo v popolnem soglasju. Se celo izboljšanje za našo državo se napoveduje.

Napaden, napaden...

Ljubljana, 5. maja.

Slapar Franc, 34 letni delavec iz Ljubljane je bil napaden na Tyrševi cesti od neznanih napadalcev. Ker pa še ni bilo poškodb dovolj, ga je pohodil še konj ter mu zadal precej težke poškodbe, tako da je revež moral iskati pomoči v bolnišnici.

Jankovič Martin, 26 letni delavec brez dela iz Črne vasi, je bil tudi napaden. Oklali so ga po vsem telesu, posebno težke poškodbe ima na hrbtu in je njegovo stanje precej resno.

Planinšek Anton, rojen 1912. sin posestnika je bil tudi napaden ter

je dobil 5 nevarnih vbodljajev v telo, tako da je tudi on v zelo resnem položaju. Vse te je naša bolnišnica sprejela v oskrbo, za napadalce pa proizvedujejo oblasti da jim dajo zaslužno kazen.

Lev razmesaril krotilca

Iz Pariza poročajo:

Na trgu Place de la Nation, kjer se kakor vsako leto v tem času vrši velik sejem, se je dogodila strašna nesreča. Neki krotilec levov, ki je dajal predstave z desiranimi levji, je postal smrtna žrtev razjarjenega leva. Nesreča se je dogodila v priči množice ljudi, ki so se gnetli okoli kletke in ki bi lahko priklicali pomoč. Poleg kletke je stal tudi desetletni nečak krotilca Charlesa Hulina, a tudi ni vedel, da se v kletki bori njegov stnec z levom na življenje in smrt, ampak je mislil, da je to samo predstava. Še-le ko se je Hulina za trenutek mogel osvoboditi levove šape, zasekane v njegovo grlo, in s hropčim glasom kričati: »Pokličite vendar na pomoč!« je dečko ves prestrašen tekel po bližnjega policista. Ta je jadrno prihitel, ustrelil iz pištole na leva in ga zadel v oko. A rano je prišla prepozno. Nesrečni krotilec je bil že v zadnjih dihlih: lev mu je vrat in prsi do cela razmesaril.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu

HRANILNE KNJIŽICE
prodaje ali kupite najbolje potom
moje oblast vno dovoljene pisarne. —
Denar tako j. Priložite znamke.
RUDOLF ZORE, Ljubljana
Gledališka ulica 12. Telefon 38-10.

Mirna družina
išče v bližini nove šišenske cerkve
trisočno stanovanje z vsemi pritlikami.
Cenji. Ponudbe na upravo lista
pod »Šiška«.

Gospodarska podjetja
kot trgovine, industrije, hotele, restavracije, kavarne, bufete, trafike, prodajalne, mlekarne in vsa druga obrtna podjetja prodajamo in posredujemo nakup hitro, vestno in uspešno. Informacije pošiljamo proti predplačilu Din 5.- v poštinih znamkah: Poslovnica Pavleković, — Zagreb — Ilica 144.

Radio Ljubljana

Sreda: 12: plošče; 12.45: poročila; 13: obvestila; 14: vreme, borza; 18: Otroška ura: Citronček, člani rad. dram. družine; 18.40: Ali ste že fil-mali?, g. Korenčan; 19: poročila; 19.30: Narodna ura: Jugoslovansko gledališče, g. Begović, Beograd; 20: Koncert Satnerjevih skladb, izvaja »Sloga«, dirigent g. Svetel; 21.30: Radijski orkester; 22: poročila;

„Glas“ stane 12 Dir
„Glas“ je zanimiv